

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5CoP/51/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3620201457
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Zajacová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3620201457.2

Rozhodnutie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Vrtochovej a sudcov JUDr. Eriky Zajacovej a JUDr. Denisa Vékonyho vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti C.: N., nar. XX.XX.XXXX a P., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Partizánske, deti rodičov: matky H. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. XXX, R. nad D., právne zastúpenej JUDr. Ivanou Magdolenovou Joríkovou, advokátkou so sídlom Hrnčíríkova I/B, Partizánske a otca N. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. 1, D., o návrhu matky na obmedzenie styku otca s maloletými a zvýšenie výživného otca k maloletým, na odvolanie matky maloletých proti rozsudku Okresného súdu Partizánske zo dňa 3. marca 2021, č.k. 2P/48/2020-141 v spojení s dopĺňacím rozsudkom zo dňa 7. júla 2021, č.k. 2P/48/2020-168, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s dopĺňacím rozsudkom, v napadnutej časti vo výroku III. a v súvisiacom výroku IV. **p o t v r d z u j e .**

Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie v spojení s dopĺňacím rozsudkom výrokom I. zmenil rozsudok Okresného súdu A. č. k. 1P/76/2019-150 z 22.06.2020 v časti úpravy styku otca s maloletými deťmi N. a P. C. tak, že otec detí je oprávnený stretávať sa s maloletým N. a maloletým P. každý páry týždeň od piatku od 16:00 hod. do nedele do 16:00 hod. a každý nepáry týždeň v stredu od 16:00 hod. do 18:00 hod. s tým, že matka maloletých je povinná maloleté deti na styk s otcom riadne pripraviť a maloleté deti otcovi odovzdať v mieste jej bydliska v určenom čase a hodine. Otec je oprávnený maloleté deti od matky v určenom čase a hodine prevziať a je povinný maloleté deti v určenom čase a hodine odovzdať matke v mieste jej bydliska. Výrokom II. ustálil, že matka maloletých je povinná s účinnosťou od vykonateľnosti tohto výroku rozsudku umožniť otcovi maloletých telefonickú komunikáciu s maloletými deťmi N. a P. C., každý páry kalendárny týždeň vo štvrtok v čase od 17.00 hod. do 18.00 hod.. Výrokom III. návrh matky na zvýšenie vyživovacej povinnosti otca k deťom zamietol. Výrokom IV. rozhodol o náhrade trov konania tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že návrhom doručeným súdu dňa 13.11.2020 sa matka maloletých domáhala zvýšenia výživného otca k maloletým na sumu 200 eur mesačne na maloletého N.a a na sumu 200 eur mesačne na maloletého P.. Navrhla i zmenu úpravy styku v tom smere, aby bol otec maloletých oprávnený stretávať sa s maloletými každý páry kalendárny týždeň v čase od soboty od 9:00 hod. do nedele do 9:00 hod.. Návrh odôvodnila tým, že od poslednej úpravy rodičovských práv a povinností došlo k incidentom, kedy sa otec správal k matke maloletých vulgárne, častokrát bol pod vplyvom alkoholu a omamných látok a deti vystavuje nebezpečenstvu. Dňa 21.08.2020 otec maloletých napadol matku v parku, kde do nej strkal a kopal pred očami maloletých. Otec neprejavuje o maloletých skutočný záujem a matka navrhla obmedzenie styku. Pokiaľ ide o majetkové pomery mala za to, že príjem otca maloletých sa značne zmenil, je SZČO v oblasti stavebníctva a má nadštandardný príjem.

Otec maloletých považoval návrh matky na obmedzenie styku a zvýšenie výživného za nedôvodný. Poukázal na to, že jeho príjmy sa nezlepšili, matka mu bránila v styku s maloletými, neskôr rezignoval na pokusy stretnúť sa s maloletými, mal aj sťažené cestovanie pre zadržané vodičské oprávnenie.

3. Okresný súd Partizánske rozsudkom č.k. 1P/76/2019-150 zo dňa 22.06.2020 schválil rodičovskú dohodu, v zmysle ktorej boli maloletí zverení do osobnej starostlivosti matky, bola určená vyživovacia povinnosť otca k maloletému N. vo výške 100 eur mesačne a k maloletému P. vo výške 100 eur mesačne a zároveň bol upravený styk otca s maloletými tak, že otec je oprávnený stýkať sa s maloletými každý párný kalendárny týždeň od piatka od 16:00 hod. do nedele do 16:00 hod. a každý nepárny týždeň od stredy od 16:00 hod. do štvrtka do 16:00 hod. a matka bola zaviazaná raz mesačne otca informovať o zdravotnom stave maloletých. Podľa informácie z Centrálného registra exekúcií zo dňa 10.03.2019, bolo voči otcovi maloletých vedených 19 exekučných konaní. V zmysle výpisu z LV č. XXXX pre k.ú. D. a uznesenia Okresného súdu Nitra č.k. 17D/47/2019-45 zo dňa 15.05.2019 otec maloletých zdedil po svojej matke 12.343,99 eur a podiel 1/3 na nehnuteľnosti v k.ú. D., byt č. 8, 3. podlažie, vchod č. XX, súpisné č. XXX na LV č. XXXX, ktorý bol roku 2020 prevedený na U. W.. Podľa odpisu z registra trestov bol otec maloletých trikrát súdne trestaný, a to pre skrátenie dane a poistného v roku 2011, trestným rozkazom Okresného súdu Partizánske sp. zn. 1T/25/2019 zo dňa 23.04.2019 pre prečin nebezpečného vyhrážania na trest povinnej práce a trestným rozkazom Okresného súdu Nitra sp. zn. 0T/158/2019 zo dňa 07.11.2019 bol otec maloletých uznaný vinným zo spáchania prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky na trest odňatia slobody s podmieneným odkladom a na trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá na 24 mesiacov. Podľa dokladu o preskúmaní zdravotnej spôsobilosti vydaného psychiatrom MUDr. Vincentom Štefákom dňa 18.06.2020, je otec maloletých bez závislosti od alkoholu, inej návykovej látky a liečiva. Otec maloletých predložil súdu dve zápisnice o trestnom oznámení pre podozrenie zo spáchania prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia zo dňa 29.07.2020 a 21.08.2020, týkajúce sa udalostí zo dňa 24.07.2020 a 21.08.2020, kedy matka mala brániť v styku otca s deťmi. Podľa správy kolízneho opatrovníka zo dňa 28.01.2021 bol uskutočnený len telefonický pohovor s otcom maloletých, ktorý býva v prenajatom byte, kde je prenájom predplatený dlhodobo, a nájomné je vo výške 650 eur mesačne. S maloletými sa stretol od 22.01.2021 do 24.01.2021. Podľa správy kolízneho opatrovníka zo dňa 28.01.2021 matka býva s maloletými v rodinnom dome vo vlastníctve starej matky. Matka maloletých je poberateľka rodičovského príspevku vo výške 370 eur mesačne a rodinných prídavkov na obe deti spolu vo výške 49,90 eur mesačne. Podľa správy Daňového úradu Nitra zo dňa 19.01.2021 otec maloletých daňové priznanie nepodal ani za rok 2018 ani 2019. Podľa výpisu zo živnostenského registra otec maloletých je podnikateľ na základe živnostenského oprávnenia od roku 2000, živnosť je stále aktívna, nie je zrušená ani pozastavená. Matka maloletých vo výpovedi uviedla, že dôvodom návrhu na zvýšenie výživného je skutočnosť, že otec maloletých nad rámec výživného neprispieval, aj keď tak sľúbil, nevyplatil debet na karte, neuhradil žiadnu sumu, kúpil deťom len oblečenie, ktoré ostalo v jeho domácnosti. Jediné oblečenie, ktoré deti dostali so sebou, sú overaly, ktoré deti dostali na Vianoce a nejaké pančuchy. Na operáciu maloletého P.a otec neprispel, všetko hradila matka maloletých. Pokiaľ ide o úpravu styku otec sa s maloletými stretol na základe rozhodnutia súdu spočiatku asi 2-3 krát, následne to už pravidelné nebolo, pričom pokiaľ ide o úpravu počas pracovného týždňa, o túto prejavil záujem maximálne raz, zvykol len napísať, že mu to nevychádza z pracovných dôvodov. Otec maloletých vo výpovedi uviedol, že vyživovaciu povinnosť k maloletým si plní podľa rozhodnutia súdu, navyše kúpil maloletým oblečenie, paplóny, návlečky, asi 80 % vecí, ktoré nakúpil, by mali byť s deťmi v domácnosti matky. Pokiaľ ide o hotovosť, matke maloletých odovzdal 100 eur, z ktorých 50 eur malo ísť ako podieľanie sa na nákladoch operácie a 50 eur pre potreby N. a P., toto však nevie zdokladovať. Taktiež aj príspevok na škôlku maloletého N. prostredníctvom internet bankingu. V prítomnosti otca matky prispel na benzín, keď boli na vyšetrení v Bratislave s maloletým P.. Pokiaľ ide o úpravu styku, bolo mu niekoľkokrát bránené sa s maloletými stretávať, podával aj trestné oznámenia. Bolo mu viackrát argumentované zdravotným stavom detí, on po matke chcel, aby mu to preukázala potvrdením od lekára. Otec maloletých reálne vykonával živnosť asi do roku 2010-2011, kedy aj podal posledné daňové priznanie. Živí sa v podstate tým, že upratoval byty, prácu mu dohádzovali známi, na jar začne kosiť trávniky, všetko robil bez zmlúv. Takýto stav bol aj v čase uzavretia rodičovskej dohody o výživnom. Býva v D. v dvojizbovom prenajatom byte. Za dva roky dopredu zaplatil nájomné z peňazí, ktoré zdedil po svojej matke z titulu predaja bytu. Celkovo má dlhy asi vo výške 50 000 eur, je to asi 19 exekúcií. Ide aj o exekúcie týkajúce sa spotrebných úverov, ale to je menšina väčšinou ide o sociálne a zdravotné poistenie.

4. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie mal za to, že návrh matky maloletých bol sčasti dôvodný. Matka maloletých odôvodňovala obmedzenie styku otca s maloletými predovšetkým tým, že dochádza k nevhodnému správaniu otca maloletých k nej. Hoci tvrdenia matky maloletých o agresívnom, vulgárnom správaní otca voči nej za prítomnosti maloletých neboli nijako inak preukázané, ako jej tvrdením, súd pripustil na základe elektronickej komunikácie, výpovede svedka a otca, že pokiaľ nastane akýkoľvek konflikt, otec maloletých sa začne správať vulgárne voči matke detí. Bolo preukázané, že matka maloletých nie raz odoprela otcovi stretnúť sa s maloletými, čo otec riešil trestnými oznámeniami. Rodičia maloletých sa nevedia preniesť cez vzájomné spory živené dôvodmi rozpadu ich vzťahu, pričom či už zadá príčinu na konflikt matka alebo otec maloletých, výsledkom je to, že nedôjde k slušnému odovzdaniu a prevzatiu maloletých a súd nevyklučuje, že maloletí sú svedkom konfliktov rodičov. Obmedzenie styku otca s maloletými nezmení situáciu, pretože aj tak dôjde k odovzdaniu a prevzatiu maloletých a jedine rodičia maloletých môžu ovplyvniť kvalitu tohto stresujúceho zážitku. Kolízny opatrovník poukázal na to, že rodičia maloletých boli zaradení do programu psychologického poradenstva v Centre pre deti a rodiny v H.. Súd zmenil pôvodné rozhodnutie v časti úpravy styku tak, že obmedzil styk dovedty upravený v stredu a štvrtok z dôvodu, že otec tieto dni na stretávanie sa s deťmi ani nevyužíval, pričom hoci deklaroval ochotu opäť tieto dni využívať, prekážka v podobe sťažených možností cestovania, keďže otec detí má uložený zákaz činnosti viesť motorové vozidlá, trvá. Starší syn už navštevuje predškolské zariadenie, otec detí aj na pojednávaní uvádzal, že by dieťa vo štvrtky do škôlky nedával, čo iste nie je postup v záujme dieťaťa, ale prioritne v záujme rodiča. Súd upravil styk aj v tieto dni, v nepárny týždeň stredu od 16:00 do 18:00 hod., ak sa skutočne bude otec chcieť s deťmi stretnúť, tak možnosť má, záleží len na ňom či ju využije a s deťmi strávi časť popoludnia. V prípade, že nevyužije túto možnosť, súd upravil aj párny štvrtok od 17:00 do 18:00 hod., kedy má možnosť s deťmi telefonovať. Zároveň ich tak oslovil a pripravil na víkendové stretnutie. Úpravu v nepárny týždeň od piatka do nedele súd ponechal ako v pôvodnom rozhodnutí. Pokiaľ ide o návrh na zvýšenie výživného, tento súd zamietol ako nedôvodný, nakoľko zistil, že majetkové pomery otca, od ktorého príjmu sa odvíjalo výživné, sa nijako nezmenili. V pôvodnom konaní súd schválil rodičovskú dohodu, nevykonával tak dokazovanie tých skutočností, o ktoré sa rodičia snažili v tomto súdnom konaní vracajúc sa k majetkovým pomerom pred júnom 2020. Pre právne posúdenie veci sú však irelevantné, pretože súd nepreskúmava dôvody skoršieho rozhodnutia. Bolo preukázané, že otcov príjem pôvodne bol a aj v súčasnosti je nekrytý formálnymi zmluvami. V podstate nevedenie účtovníctva, nepodáva daňové priznania, je predĺžený, je voči nemu vedených nie málo exekučných konaní, čo je zrejme aj dôvodom, prečo sa riadne nezamestná. Matka sa dožadovala uplatnenia § 63 ods. 1 alebo § 75 ods. 1 Zákona o rodine v tom zmysle, že príjmy z podnikania nepreukázal, nedožadoval sa podpory vybraných skupín SZČO počas aktuálnej pandémie. Ani v skoršom konaní, kde súd schválil rodičovskú dohodu, otec nepreukázal majetkové pomery. Pokiaľ tak bolo určené výživné v pôvodnom konaní na základe tých istých predpokladov, súčasný stav nie je žiadnou zmenou oproti pôvodnému. Otec detí nepodal daňové priznanie ani za rok 2018 ani 2019, zrejme živnosť nezrušil, lebo to nepovažoval za potrebné. Súd bol toho názoru, že otec detí dlhodobo pracuje bez zmlúv, nemá čo predložiť, pretože si žiadne účtovníctvo nevedie. Za tejto situácie je extrémne nepravdepodobné, že by spĺňal podmienky na poskytnutie podpory SZČO počas pandémie, pretože predpokladom priznania je pokles tržieb, tie však nevykazuje. Výška určeného výživného spolu 200 eur by aj pri maximálnej podpore 870 eur bola cca 23% tohto fiktívneho príjmu, pričom treba uviesť, že ten má slúžiť aj na pokrytie výdavkov z podnikania, nie je príjmom v podobe "zisku". Zmyslom fikcie o 20 násobku minimálnej mzdy je akási sankcia osobe, ktorá odmieta sprístupniť podklady preukazujúce jeho príjmy, najmä pokiaľ by životná úroveň bola v nepomere s vykazovanými. V tomto konaní nebolo preukázané, že by sa životná úroveň otca detí od poslednej úpravy zvýšila a je zrejme, že tá skutočnosť, že otec detí je evidovaný ako podnikateľ nie je dôsledkom toho, že by sa snažil podnikáť a príjmy z podnikania tajiť, ale že sa nesnaží živnosť reálne nevykonávanú formálne ukončiť. Tvrdenia matky o jeho podstatne zlepšených majetkových pomeroch, ktoré mal súd na základe tejto domnienky zisťovať a pátrať po neformálnych príjmoch otca, ktoré poberá od neznámych osôb, neboli nijako preukázané, a tieto príjmy sú v podstate nezistiteľné. Jediné čo súd zistil je to, že životná úroveň otca sa nijako nezmenila, od júna 2020 sa nezmenili zásadne pomery detí ani matky. Otec detí naďalej udržiava formálnu "bezpríjmovosť", pretože je tak neexekvovateľný. Otec maloletých nadobudol dedičstvo pred pôvodným rozhodovaním o výživnom, súd nemôže opätovne vykonávať dokazovanie, od ktorého upustil v pôvodnom konaní a preskúmavať tak správnosť pôvodného súdneho rozhodnutia. Z uvedených dôvodov tak súd návrh na zvýšenie výživného zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 52 CMP, nezistiac dôvod uvedený v § 55 CMP tak, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

5. Proti tomuto rozsudku, proti zamietavému výroku, podala včas odvolanie matka maloletých. Uviedla, že čo do pomerov na strane otca maloletých argumentovala tým, že sa otcovi zvýšila životná úroveň, aj keď tvrdil, že nemá žiadny príjem, pritom od 01.02.2000 má aktívnu živnosť a oficiálne alebo neoficiálne dosahuje vyššie príjmy v porovnaní s poslednou úpravou. Aj napriek výzve súdu prvej inštancie si otec maloletých nesplnil povinnosť predložiť doklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov. Matka považuje za nesprávnu argumentáciu súdu prvej inštancie a právne posúdenie týkajúce sa aplikácie fikcie príjmu otca maloletých v zmysle ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine. V konaní vedenom Okresným súdom Partizánske pod sp. zn. 1P/76/2019 súd schválil rodičovskú dohodu, preto aj miera preukazovania rozhodujúcich skutočností bola menšia, ako je tomu pri určení rodičovských práv a povinností bez dohody rodičov. Otec maloletých si evidentne nesplnil svoju povinnosť predložiť doklady o svojich majetkových pomeroch v minulom konaní a ani v konaní terajšom. Opätovné nesplnenie uvedenej povinnosti nemožno vyhodnotiť ako stav, keď nedošlo k zmene pomerov, nakoľko súd tieto pomery na strane otca ani nemohol poznať. Ak by sa pripustil takýto spôsob interpretácie ustanovenia v § 63 ods. 1 Zákona o rodine, povinný rodič by tak svoju povinnosť preukázal svoj príjem v súdnom konaní obišiel jednoduchým tvrdením, že si nevedie účtovníctvo. Otec maloletých má vzhľadom na stále aktívnu živnosť postavenie podnikateľa a je povinný viesť účtovníctvo, resp. daňovú evidenciu. Pokiaľ by stále aktívna živnosť otca bola iba formálnou a bez príjmov, stále je jeho povinnosťou predložiť súdu o tom doklad (napr. výpis z daňovej evidencie). Súd prvej inštancie bez predloženia akýchkoľvek dokladov o výške príjmov otca nemohol ustáliť záver, že pomery na strane otca sa nezmenili a živnosť je len formálnou, keď pomery na strane otca nepozná. Pre tieto prípady zákonodarca ustanovil v § 63 ods. 1 Zákona o rodine fikciu príjmu pre povinného rodiča - podnikateľa, aby tak súd v týchto prípadoch mal možnosť vychádzať pri určení výživného z konkrétneho čísla (dvadsaťnásobok životného minima). Otec maloletých svoje majetkové príjmy nezdokladoval, pritom matka maloletých lustráciou v katastri nehnuteľností zistila, že otec je v kat. území D. podielovým spoluvlastníkom troch pozemkových nehnuteľností uvedených na LV č. XXXX. Otec maloletých sa bez dôležitého dôvodu vzdáva príjmov, pričom je potrebné poukázať na možnosť otca poberať dávku v rámci projektu „Prvá pomoc“, ktorú podľa tvrdenia otca tento nepoberá. Podľa názoru súdu je nepravdepodobné, že by otec spĺňal podmienky na poskytnutie podpory SZČO počas pandémie, pretože nevykazuje pokles tržieb. Matka maloletých má za to, že uvedené však nevyplýva z Opatrenia č. 4, ktoré umožňuje poberať SZČO počas pandémie dávku v sume 360 eur mesačne v prípade, ak SZČO prerušila vykonávanie svojej činnosti a nepozastavila alebo nezrušila oprávnenie na jej vykonávanie, a ktorá od 01.01.2021 nemá žiaden iný príjem. Pokiaľ by otec požiadal o túto dávku vo výške 360 eur mesačne, táto by bezpečne pokryla sumu žiadaného zvýšenia vyživovacej povinnosti 100 eur mesačne na každé dieťa, pričom by otcovi zostalo 160 eur na uspokojovanie jeho vlastných životných potrieb. Pokiaľ otec maloletých iba z ľahostajnosti o túto dávku nepožiadaval, bez dôležitého dôvodu sa vzdal majetkového prospechu, je potrebné aplikovať ustanovenie § 75 ods. 2 Zákona o rodine. Napriek uvedenému však zastáva názor, že pri uplatnení fikcie príjmu podľa ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine je bezpochyby v možnostiach a schopnostiach otca, aby prispieval na výživu maloletých detí v sumách uvedených v návrhu. Od 25.03.2021 sa matke zvýšili výdavky na bývanie, nakoľko bola prinútená presťahovať sa do prenajatého bytu v Partizánskom z dôvodu zámeru jej matky prediť rodinný dom, v ktorom doposiaľ s deťmi bývala. Matke tak vzrástli mesačné náklady na bývanie na sumu 400 eur mesačne. Vzhľadom na uvedené, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Otec maloletých v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie a má za to, že súd správne právne a skutkovo vec posúdil ako aj zistil skutočný stav vecí. V plnom rozsahu sa pridržiava vyjadrení, ktoré uviedol v priebehu konania pred súdom prvej inštancie.

7. Krajský súd ako odvolací súd preskúmal vec podľa § 65 a § 66 zákona CMP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s dopĺňacím rozsudkom je potrebné v napadnutej časti ako vecne správny potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP, pričom v nadväznosti na § 387 ods. 2 CSP odvolací súd v celom rozsahu poukazuje na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvej inštancie, s ktorým sa stotožňuje.

8. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I. a II., odvolaním napadnutý nebol a preto v týchto výrokoch je rozhodnutie súdu prvej inštancie právoplatné a rozhodovaním odvolacieho súdu nedotknuté.

9. Odvolací súd preskúmaním veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie vzal do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov vyplynuli, neopomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo, výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 191 CSP. Pri rozhodovaní súd prvej inštancie použil správny právny predpis, správne ho vyložil a na daný skutkový stav ho aj správne aplikoval. Odvolací súd sa preto stotožňuje so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie a z tohto dôvodu si odvolací súd aj osvojil dôvody napadnutého rozhodnutia, v celom rozsahu na ne poukazuje v zmysle § 387 ods. 2 CSP a k odvolacím námietkam matky maloletých dodáva nasledovné.

10. Podľa § 62 ods. 1, 2, 5 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

11. Podľa ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Pri rozhodovaní o zmene výživného treba porovnať okolnosti dôležité pre určenie výživného tak v čase skoršieho rozhodnutia, ako aj v čase nového rozhodnutia. Zmenou pomerov sa rozumie výrazná zmena tých okolností (či už na strane oprávneného alebo povinného), ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom.

12. Každý rodič má povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu svojho dieťaťa a až následne má právo využiť zostávajúce prostriedky na uspokojovanie svojich vlastných potrieb, pričom zákon nerozlišuje, či ide o nevyhnutné životné potreby rodiča alebo iné potreby. Pre posúdenie schopnosti, možnosti rodičov v zmysle ustanovenia § 75 ods. 1 Zákona o rodine nie sú rozhodujúce jeho skutočné zárobkové, prípadne majetkové pomery, ale reálne zárobkové a majetkové možnosti dané jeho fyzickým stavom, nadaním, množstvom získaných vedomostí a pracovných skúseností. Priznané výživné v prípade, ak sa zmenia pomery možno vychádzajú z ustanovenia § 78 ods. 1 Zákona o rodine zmeniť, pretože nie je rozhodnutím nemenným. Plynutím času môže nastať zmena pomerov tak na strane detí v dôsledku pribúdajúceho veku, zvyšovania nákladov na zabezpečenie odôvodnených potrieb ako aj na strane rodičov, a to zvýšením alebo znížením príjmov, prípadne existenciou iných okolností, ktoré môžu mať zásadný vplyv pri posudzovaní, či k zmene pomerov na strane, či už rodičov alebo dieťaťa došlo. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov podľa § 78 ods. 3 Zákona o rodine.

13. Pri posudzovaní, či nastala zmena pomerov na strane oprávneného na výživnom, resp. povinného rodiča, v akom rozsahu je odôvodnená zmena výživného, súd vychádza zo základných kritérií pre určenie vyživovacej povinnosti, uvedených v ust. § 62 Zákona o rodine. Základnými kritériami na určenie vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom sú predovšetkým schopnosti, možnosti a majetkové pomery obidvoch rodičov (ust. § 62 ods. 2 prvá veta Zákona o rodine), s prihliadnutím na odôvodnené potreby oprávneného dieťaťa (ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine).

14. V prejednávanej veci sa matka maloletých domáhala, okrem úpravy styku otca s maloletými, aj zvýšenia vyživovacej povinnosti z dôvodu, že príjem otca maloletých sa značne zmenil, je SZČO v oblasti stavebníctva a má nadštandardný príjem. Súd prvej inštancie správne zameral svoje dokazovanie na porovnanie zmeny pomerov na strane oboch rodičov, ako aj na strane maloletých detí. Správne potom v konečnom dôsledku rozhodol, keď návrh matky na zvýšenie vyživovacej povinnosti otca na maloleté deti v celom rozsahu ako nedôvodný zamietol.

15. Odvolací súd preskúmaním veci dospel zhodne so súdom prvej inštancie k záveru, že návrh matky na zvýšenie vyživovacej povinnosti nie je dôvodný. Z dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie vyplýva, že o vyživovacej povinnosti otca vo vzťahu k maloletým deťom bolo naposledy rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Partizánske č. k. 1P/76/2019-150 zo dňa 22.06.2020, ktorým bola schválená rodičovská dohoda, v zmysle ktorej boli maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti matky, bola určená vyživovacia povinnosť otca k maloletému N.ovi vo výške 100 eur mesačne a vyživovacia povinnosť otca k maloletému P. vo výške 100 eur mesačne a zároveň bol upravený styk otca s maloletými. Uvedený rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 30.06.2020. Zo správy kolízneho

opatrovníka zo dňa 19.02.2020 vyplýva, že v tom čase matka maloletých poberala rodičovský príspevok vo výške 220,70 eur mesačne, prídavky na maloleté deti spolu vo výške 48,68 eur mesačne, bývala s maloletými v trojizbovom prenajatom byte, za ktorý platila nájom vo výške 350 eur mesačne, uviedla výdavky na stravu vo výške od 150 eur do 200 eur mesačne, telefón vo výške 40 eur mesačne, na spotrebný úver vo výške 150 eur mesačne a otec maloletých bol SZČO s čistým mesačným príjmom vo výške 1.000 eur, býval v trojizbovom byte, v súvislosti s ktorým hradil výdavky vo výške 200 eur mesačne a uviedol výdavky na stravu vo výške 400 eur mesačne a telefón vo výške 60 eur mesačne. Zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 22.06.2020, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, ktorým súd schválil rodičovskú dohodu, vyplýva, že maloletý N. mal v tom čase dva a pol roka, maloletý P. mal jeden rok, matka v tom čase bývala s maloletými v rodinnom dome vo vlastníctve starej matky, bola na rodičovskej dovolenke a poberala rodičovský príspevok spolu rodinnými prídavkami celkovo vo výške 419 eur mesačne a otec maloletých býval v trojizbovom byte spolu s bratom, pracoval ako murár s čistým mesačným príjmom vo výške 800 eur mesačne.

16. Odvolací súd má za to, že vykonaným dokazovaním pred súdom prvej inštancie bolo preukázané, že od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti otca k maloletým sa podstatným spôsobom nezmenili majetkové pomery rodičov maloletých a v zásade sa nezmenili ani pomery na strane maloletých. V čase aktuálneho rozhodovania súdom prvej inštancie má maloletý N. viac ako 3 roky, ktorý navštevuje materskú školu a maloletý P. má takmer 2 roky, s ktorým je matka na rodičovskej dovolenke. Matka žije s maloletými aj naďalej v spoločnej domácnosti v rodinnom dome vo vlastníctve starej matky, pobera rodičovský príspevok vo výške 370 eur mesačne a prídavky na maloleté deti vo výške 49,90 eur mesačne, uviedla mesačné výdavky na domácnosť vo výške 50 eur až 70 eur, stravu vo výške 250 eur, materskú školu vo výške 40 eur, hygienické potreby vo výške 15 eur, telefón vo výške 45 eur a spotrebný úver vo výške 152 eur. Uviedla, že otec maloletých pravidelne platí súdom určené výživné na maloletých spolu vo výške 200 eur mesačne. Je potrebné podotknúť že pri rozhodovaní o zmene výživného na účely zisťovania pomerov je potrebné porovnať okolnosti v čase vydania skoršieho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia, pričom predpokladom takejto zmeny je výrazná a trvalá zmena pomerov, či už na strane maloletých alebo na strane rodičov. Takouto zmenou môže byť podstatne vyšší vek dieťaťa a s tým spojený nárast nevyhnutných nákladov, trvalá zmena zdravotného stavu, nástup dieťaťa do školy vyššieho stupňa, podstatné zvýšenie či zníženie pravidelného príjmu jedného z rodičov, prípadne zmena počtu vyživovaných osôb u rodičov, pričom uvedené v danom prípade splnené nebolo. Od posledného určenia vyživovacej povinnosti ubehol 1 rok a u maloletých nedošlo k podstatnému nárastu nevyhnutných potrieb, matka je s maloletým P.om na rodičovskej dovolenke a minimálne sa jej zvýšili náklady na maloletého N. v súvislosti s návštevou materskej školy, ktorú skutočnosť však nemožno považovať za zásadnú zmenu pomerov na strane maloletých, podstatnú pre zvýšenie výživného. Z. vo výške 100 eur mesačne na každého maloletého, ktorou aktuálne otec prispieva na výživu maloletých, je primeraná odôvodneným a nevyhnutným životným potrebám maloletého N. vo veku viac ako 3 rokov a maloletého P. vo veku takmer 2 rokov. V neposlednom rade je potrebné nevyhnutné potreby maloletých posudzovať v spojení s majetkovými možnosťami a schopnosťami otca maloletých. Pokiaľ ide o pomery na strane otca maloletých, aktuálne býva v prenajatom byte, za ktorý platí 650 eur mesačne. Otec maloletých uviedol, že pracuje ako pomocný murár s mesačným príjmom vo výške 1.000 eur, pričom počas pandémie Covid-19 došlo k poklesu jeho príjmov, čo vyplýva zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 03.02.2021 a následne tvrdil, že sa živí upratovaním bytov, kosením trávnikov a podobne, uvedené práce vykonáva bez pracovných zmlúv, o čom svedčí zápisnica o pojednávaní zo dňa 03.03.2021. Otec maloletých je SZČO na základe živnostenského oprávnenia od roku 2000, jeho živnosť je aktívna, nebola zrušená ani pozastavená v zmysle živnostenského registra. Podľa správy Daňového úradu Nitra zo dňa 19.01.2021 otec maloletých daňové priznanie nepodal za rok 2018 a ani za rok 2019. Otec maloletých predložil informácie z centrálného registra exekúcií, z ktorých vyplýva, že voči otcovi maloletých je vedených 19 exekúcií. Vzhľadom k tomu, že otec maloletých za posledné obdobia nepodal daňové priznania a aktuálnu pracovnú činnosť vykonáva na základe neformálnych zmlúv, bolo nevyhnutné aplikovať ustanovenie § 75 ods. 1 Zákona o rodine, z ktorého vyplýva princíp potenciality príjmov. Ide o inštitút výrazne ochraňujúci záujmy oprávneného (maloletých) a umožňuje súdu hodnotiť nielen životné okolnosti a pomery povinného (otca maloletých), ktoré sú reálne dané, ale aj tie, ktoré by za určitých podmienok mohli existovať. Okolnosťou, pre ktorú súd vychádza z princípu potenciality, je zásadne i vykonávanie pracovnej činnosti bez zmluvy a bez zdokladovania príjmov. Následkom princípu potenciality je skutočnosť, že súd pri určovaní výšky výživného vychádza z potencionalného príjmu, napr. z príjmu, ktorý otec maloletých predtým dosahoval. Pri posudzovaní potenciality príjmu bolo potrebné vychádzať z príjmu otca maloletých, ktorý dosahoval v čase predchádzajúceho konania (v

ktorom bola schválená rodičovská dohoda) ako murár s mesačným príjmom vo výške od 800 do 1.000 eur, pričom daný príjem otec maloletých uviedol aj v predmetnom konaní (zápisnica o pojednávaní zo dňa 03.02.2021). Možno tak konštatovať, že takto zistené majetkové pomery na strane otca maloletých sa v porovnaní s poslednou úpravou výživného zásadne nezmenili. Vychádzajúc z vyššie uvedených zistení, prihliadajúc na odôvodnené potreby maloletých, na možnosti a schopnosti oboch rodičov, pri zohľadnení príjmu matky aj otca, aj pri zohľadnení výdavkov u maloletých, u matky, ako i pri zohľadnení preukázaných výdavkov u otca, považoval aj odvolací súd návrh matky na zvýšenie vyživovacej povinnosti otca voči maloletým za nedôvodný, pričom za primerané výživné považoval aj odvolací súd sumu 100 eur mesačne na každého maloletého, ktoré je v súlade s vekom maloletých, ich nevyhnutnými potrebami, ako i s možnosťami a schopnosťami a majetkovými pomermi oboch rodičov podieľať sa spoločne na nákladoch, spojených s výživou a výchovou maloletých.

17. Nemožno sa stotožniť s odvolacími námietkami matky maloletých týkajúcich sa toho, že ani napriek výzve súdu si otec maloletých nesplnil povinnosť v zmysle § 63 ods. 1 Zákona o rodine, teda povinnosť predložiť doklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov. Odvolací súd má za to, že otec maloletých preukázal svoje majetkové pomery predložením informácií z centrálneho registra exekúcií, podľa ktorých je voči otcovi maloletých vedených 19 exekučných konaní (okrem iného aj exekúcie z dôvodu dlhov na sociálnom a zdravotnom poistení), pričom otec maloletých je SZČO na základe živnostenského oprávnenia od roku 2000, ktorého živnosť je sice stále aktívna, o čom svedčí výpis zo živnostenského registra, ale ako uviedol otec maloletých na pojednávaní dňa 03.03.2021 živnosť v skutočnosti vykonával do roku 2010 až 2011, kedy podal posledné daňové priznanie. Taktiež z odpovede na žiadosť zo dňa 19.01.2021 Daňový úrad Nitra oznámil, že za zdaňovacie obdobie 2018 a 2019 otec maloletých nepodal daňové priznanie. Na základe uvedeného je zrejmé, že otec maloletých reálne nevykonáva živnosť, dlhodobo pracuje bez zmlúv, čo sám uviedol, pravdepodobne z dôvodu veľkého počtu exekúcií, ktoré sú vedené proti otcovi. Otec maloletých nemá oficiálne príjmy z podnikania, nevykazuje výdavky, ani straty a z uvedeného dôvodu nevedie účtovníctvo (daňovú evidenciu) a nepodal daňové priznanie. Nakoľko otec maloletých nevedel preukázať svoje príjmy, keď vykonáva pracovnú činnosť bez zmlúv, bolo nevyhnutné posúdiť majetkové pomery otca maloletých z hľadiska potenciality príjmu v zmysle ustanovenia § 75 ods. 1 Zákona o rodine, ako je vyššie konštatované. Na základe uvedeného boli posúdené majetkové pomery, možnosti a schopnosti otca. Čo sa týka námietky matky maloletých, že otec sa bez dôležitého dôvodu vzdal príjmu, keď mal možnosť poberať dávku v rámci projektu Prvá pomoc v zmysle Opatrenia č. 4 vo výške 360 eur mesačne, uvedená námietka nie je dôvodná. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v rámci projektu Prvá pomoc v zmysle Opatrenia č. 4 poskytoval podporu vybraných skupín SZČO, ktoré v čase vyhlásenia mimoriadnej situácie nemajú žiadny príjem, pričom otec maloletých nespĺňa podmienky poskytovania príspevku v zmysle Opatrenia č. 4, a to z dôvodu, že nemá splnené daňové povinnosti podľa zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov (nepodal daňové priznanie) a taktiež nemá splnené povinnosti odvodu preddavku na poistné na verejné zdravotné poistenie, poistné na sociálne poistenie a povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie. Pokiaľ ide o matkou namietané zvýšenie nákladov na nájom vo výške 400 eur mesačne, námietka nebola dôvodná, nakoľko už v čase predchádzajúceho konania, v rámci ktorého bola schválená rodičovská dohoda a určené výživné vo výške 100 eur mesačne na každého maloletého, matka deklarovala mesačné výdavky na nájom bytu vo výške 350 eur.

18. V danom prípade súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav a správne rozhodol, preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s dopĺňacím rozsudkom, v napadnutej časti vo výroku III. a v súvisiacom výroku IV. ako vecne správny potvrdil.

19. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

20. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde,

ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie u súdneho exekútora podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) alebo návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia u miestne príslušného súdu podľa zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok.

Rozhodnutie o peňažnej povinnosti vo vzťahu k maloleťému možno vykonať cestou exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov a to exekúciou zrážkami zo mzdy a z iných príjmov, prikázaním pohľadávky, prikázaním pohľadávky z účtu v banke, prikázaním iných peňažných pohľadávok, postihnutím iných majetkových práv, exekúciou na obchodný podiel, predajom hnutelných vecí, predajom cenných papierov, predajom nehnuteľnosti, predajom podniku, príkazom na zadržanie vodičského preukazu.

Rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloleťého, styk s maloleťým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloleťému možno vykonať cestou súdneho výkonu rozhodnutia podľa zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok a to odňatím maloleťého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a odovzdaním tomu, komu bol podľa rozhodnutia zverený, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloleťým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnene premiestneného alebo zadržaného maloleťého prevziať.